

Obrad prijatia a uctenia
relikvií sv. Cyrila

Katedrála - Bazilika svätého Emeráma v Nitre

OBRAD PRIJATIA A UCTENIA
RELIKVIÍ SV. CYRILA

Nihil obstat:

Mons. Stephanus Vallo
censor

Imprimatur:

+ Villelmus Judák
Episcopus Nitriensis

Nitriæ, die XV mensis Decembris AD MMX
Prot. n.: 2090/2010

Vydal: Biskupský úrad v Nitre
Zostavil: Viliam Zemančík
Grafická úprava: Jozef Plutinský

PRIJATIE RELIKVIÍ SVÄTÉHO CYRILA

1. Úvodné slávenia

1. Biskup (kňaz) spolu s posluhujúcimi v procesii príde na miesto, kde budú prinesené relikvie (pred chrám, na námestie alebo iné dôstojné miesto). Na úvod sa spieva vhodná pieseň, napr.: *Oslavujme hviezdy jasné* (JKS 432). Po skončení spevu, prežehnaní a úvodnom pozdrave kňaz prednesie modlitbu:

Modlime sa.

**Všemohúci a milosrdný Bože,
kázaním a svedectvom svätého Cyrila a Metoda
priviedol si našich otcov k svetlu pravdy; *
vrúčne ťa prosíme, -
daj, aby sme celým životom dosvedčovali
kresťanskú vieru,
ku ktorej sa hrdo hlásime.
Skrze Krista nášho Pána.**

2. Po modlitbe biskup (kňaz) vloží do kadidelnice tymian a incenzuje relikvie dvoma ťahmi kadidelnice. Následne sa usporiada procesia v poradí:

		cerofer	cerofer	
			krucifer	
			asistencia	
			kňazi	
			turifer	
cerofer	diakoni alebo iní posluhujúci nesúci relikviár			cerofer
	biskup (kňaz)			

3. Procesia sa za spevu *Žalmy 150* s antifónou *Vô svätosti a spravodlivosti slúžil Pánovi po všetky dni svojho života; preto ho Pán zaodial rúchom slávy, alebo inej vhodnej piesne (napr. JKS 431 Duša kresťanská, zvelebuj Boha; JKS 433 Ó, krásne svetlá otčiny), pohne smerom do chrámu.*

4. Po príchode procesie do chrámu diakoni alebo iní posluhujúci položia relikviár pred hlavný oltár. Následne relikvie biskup (kňaz) incenzuje. Potom sa biskup (kňaz) obráti k veriacim a v krátkosti sa im prihovorí takto alebo podobne:

**Bratia a sestry,
apoštoli Slovanov, svätý Cyril a svätý Metod
zostávajú v pamäti Cirkvi spolu s veľkým
evanjelizačným dielom, ktoré uskutočnili. Ba
možno tvrdiť, že ich pamiatka je osobitne živou a
aktuálnou i za našich dní. Preto dnes prijímame
relikvie sv. Cyrila v našom chráme, aby sme
vyjadrili svoju vdľaku Bohu za dar viery, ktorý
nám títo svätí solúnski bratia sprostredkovali.**

(Porov.: Slavorum Apostoli, bod 1)

5. Potom prednesie modlitbu:

Modlime sa.

**Nebeský Otče, zhliaďni na svoju rodinu,
ktorú svätý Cyril zrodil slovom pravdy a živil
chlebom života; *
vrúcne ťa prosíme, -
na jeho orodovanie daj horlivosť v láske
všetkým,
ktorých si jeho službou priviedol k viere.
Skrze Krista, nášho Pána.**

2. Slávenie sv. omše

6. Ak po prijatí relikvií nasleduje slávenie sv. omše, všetko prebieha tak, ako zvyčajne. Obrad prijatia relikvií nenahrádza úvodné obrady sv. omše. Ak to dovoľuje liturgické obdobie, odporúča sa použiť omšový formulár zo Slávnosti sv. Cyrila a Metoda s vlastnými čítaniami. Po sv. omši je vhodné predniesť litánie uvedené v bode 11.

3. Slávenie Liturgie slova mimo sv. omše

7. Ak sa neslávi sv. omša, po modlitbe uvedenej v bode 5 nasleduje slávenie liturgie slova, v ktorej možno použiť niektoré z nasledujúcich čítaní:

1. Biblické čítania

Iz 52, 7-10 Všetky končiny zeme uvidia spásu nášho Boha.

Iz 61, 1-3 Pán ma pomazal a poslal hlásať radostnú zvesť.

Sk 20, 17-18a. 28-32.36 Bedlite nad stádom, v ktorom vás Duch Svätý ustanovil za biskupov.

Kor 1, 18-25 Čo je u Boha hlúpe, je múdrejšie ako ľudia.

Sol 2, 2b-8 S dôverou v Boha sme sa odvážili hlásať Evanjelium.

2. Žalm a rezponzórium

Ž 95 Zvestujte všetkým národom zázraky Pánove.

Ž 117 Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium.

3. *Alelujový verš*

Jn 10, 14 Ja som dobrý pastier, hovorí Pán; poznám svoje ovce a moje ovce poznajú mňa.

Mt 28, 19a.20b Id'te a učte všetky národy, hovorí Pán; ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta.

4. *Evanjelium*

Jn 10,11-16 Ja som dobrý pastier.

Mk 16, 15-20 Oni sa rozišli a všade ohlasovali Evanjelium.

Lk 10, 1-9 Žatva je veľká, ale robotníkov málo.

5. *Príhovor*

8. V príhovore môžu byť použité myšlienky z nasledujúcich textov. Je vhodné vysvetliť dôvody a spôsoby úcty k relikviám.

Slavorum Apostoli II.

Mesto, v ktorom sa narodili dvaja svätí bratia, je terajšia Thesalonika, ktorá v IX. storočí bola dôležitým obchodným a politickým strediskom byzantského cisárstva a zaujímala význačné miesto v intelektuálnom a spoločenskom živote tej balkánskej oblasti. Pretože ležala na hranici slovanských oblastí, istotne mala aj slovanské meno: Solún.

Metod bol starším z bratov; jeho krstné meno pravdepodobne bolo Michal. Narodil sa medzi rokom 815 a 820. Mladší Konštantín, neskoršie lepšie známy

pod rehoľným menom Cyril, prišiel na svet roku 827 alebo 828. Ich otec bol vysokým úradníkom cisárskej správy. Spoločenské postavenie rodiny otváralo obom bratom podobnú kariéru, na ktorú ostatne Metod aj nastúpil, dosiahnuc úrad archonta, čo znamená správcu jednej z pohraničných provincií, v ktorej žilo mnoho Slovanov. Predsa však už okolo roku 840 sa jej vzdal, aby sa mohol uchýliť do jedného z kláštorov na úpäti hory Olympu, ktorá bola vtedy známa pod menom Svätá Hora.

Brat Cyril študoval s mimoriadnym úspechom v Byzancii, kde prijal kňazské svätenie, keď predtým rozhodne odmietol význačnú politickú funkciu. Pre jeho vynikajúce dary a náboženské a kultúrne vedomosti boli mu už v mladom veku zverené chúlостivé cirkevné úlohy; bol knižničiarom archívu pri veľchráme Svätej Sofie v Carihrade a zároveň mal významnú funkciu sekretára patriarchu tohože mesta. Čoskoro však ukázal, že sa chce vzdať týchto úradov, aby sa mohol venovať štúdiu a kontemplatívne mu životu ďaleko od akýchkoľvek ctižiadostivých cieľov. Tak sa skryto uchýlil do jedného kláštora na pobreží Čierneho mora. Keď ho tam po šiestich mesiacoch našli, presvedčili ho, aby sa ujal vyučovania filozofických odborov na Vysokej škole v Carihrade. Pre svoje vynikajúce vedomosti si získal prímene Filozof, s ktorým je dodnes známy. Neskoršie ho cisár i patriarcha vyslal k Saracénom. Keď splnil toto poslanie, odišiel z verejného života, vyhľadal staršieho brata, aby s ním žil ako mních. Ale znovu spolu s ním bol zaradený do jednej byzantskej delegácie, vyslanej ku Chazarom, ako odborník pre náboženské a kultúrne otázky. Počas svojho pobytu na Kryme neďaleko Chersona, boli presvedčení, že objavili chrám, v ktorom bol pochovaný sv. Klement Rímsky, pápež a mučeník, poslaný do vyhnanstva do tých vzdialených krajín; dostali jeho telesné pozostatky

a vzali ich so sebou. Tieto pozostatky potom sprevádzali dvoch svätých bratov na ich nasledujúcej misijnej ceste na Západ až do chvíle, keď ich mohli slávnostne uložiť v Ríme a odovzdať ich pápežovi Hadriánovi II. Udalosť, ktorá mala rozhodnúť o celom priebehu ich života, bola žiadosť kniežaťa Rastislava z Veľkej Moravy; obracal sa ňou na cisára Michala III., aby poslal jeho kmeňom „biskupa a učiteľa... ktorý by vedel vysvetliť pravú kresťanskú vieru v ich jazyku“. Boli vybraní svätí Cyril a Metod, ktorí to ochotne prijali. Potom sa vydali na cestu a prišli na Veľkú Moravu - štát, ktorý vtedy zahrnoval rôzne slovanské kmene v Strednej Európe, na križovatke vzájomných vplyvov Východu a Západu - pravdepodobne už v roku 863; medzi tými kmeňmi rozvíjali to poslanie, ktorému obidvaja venovali zvyšok svojho života, vyplneného cestami, strádaniami, utrpením, nepriateľstvom a prenasledovaním; u Metoda dokonca došlo až k ukrutnému uväzneniu. To všetko znášali so silnou vierou a nezdolateľnou nádejou v Boha. Dobre sa totiž pripravili na úlohu, čo im bola zverená: priniesli so sebou knihy Svätého písma, nepostrádateľné pre slúženie posvätnéj bohoslužby, ktoré pripravili a preložili z gréčtiny do staroslovienčiny a ktoré boli napísané novou abecedou, vypracovanou Konštantínom - Filozofom a dokonale zodpovedajúce výslovnosti toho jazyka. Misijnú činnosť oboch bratov doprevádzal výrazný úspech, ale pochopiteľne aj ťažkosti, ktoré robili novým misionárom susedné latinské cirkvi, ktoré tam predtým ohlasovali kresťanstvo.

Asi po troch rokoch, počas svojej cesty do Ríma, sa zastavili v Panónii, kde im slovanský knieža Kocel, ktorý ušiel z dôležitého občianskeho i náboženského strediska Nitry, poskytol pohostinné prijatie. Odtiaľto sa potom po niekoľkých mesiacoch vydali do Ríma spolu so svojimi žiakmi, ktorých chceli dať vysvätiť za

kňazov. Ich cesta viedla cez Benátky; tam boli podrobení verejnej diskusii o novátorskej misijnej zásade, ktorú uplatňovali. V Ríme ich veľmi milo prijal pápež Hadrián II., ktorý medzitým nastúpil po Mikulášovi I. Schválil slovanské bohoslužobné knihy a nariadil ich slávnostne položiť na oltár v chráme Panny Márie pri jasličkách, dnes nazývanom Hlavnou bazilikou Panny Márie a odporúčal, aby ich žiaci boli vysvätení za kňazov. Toto obdobie ich námah sa skončilo viac než priaznivo. Metod však musel sám nastúpiť na nasledujúcu etapu, lebo jeho mladší brat ťažko ochorel a len-len že mal čas zložiť rehoľné sľuby a obliecť si rehoľné rúcho, lebo krátko potom, 14. februára 869 v Ríme zomrel. Sv. Metod zostal verný slovám, ktoré mu sv. Cyril povedal na smrteľnej posteli: „Hľa, brat, dvoma spoločníkmi sme boli, ťahajúcimi jedinou brázdou; ja na hrude padám končiac svoj deň; ale ty veľmi miluješ Horu, to viem, neopúšťaj pre Horu tvoje učenie, lebo čím môžeš byť skorej spasený?“

Bol vysvätený za biskupa starobylej panónskej diecézy, menovaný za pápežského legáta ad gentes (pre slovanské národy), prevzal cirkevný titul obnovenej biskupskej stolice v Srieme. Metodovu apoštolskú činnosť prerušili politicko- náboženské spory, ktoré vyvrcholili v jeho dvojročnom väzení; bol obvinený, že si prisvojil biskupskú právomoc druhého. Až po osobnom zásahu pápeža Jána VIII. bol prepustený na slobodu. Aj nový panovník Veľkej Moravy, knieža Svätopluk, sa nakoniec stal protivníkom Metodovho pôsobenia; odporoval slovanskej bohoslužbe a Rímu naznačoval, že má pochybnosti o pravovernosti nového arcibiskupa. V roku 880 Metod bol znova pozvaný ad limina apostolorum, na návštevu do Ríma, aby celý problém ešte raz osobne predložil Jánovi VIII. Vo Večnom meste bol pozbavený obvinenia a od pápeža dosiahol vydanie

buly *Industriae tuae*, ktorá aspoň v podstate navrátila slovanskej bohoslužbe prednostné práva, ktoré jej dal jeho predchodca Hadrián II.

Metodovi sa dostalo podobného uznania dokonalej právoplatnosti aj od byzantského cisára a od patriarchu Fócia, ktorý bol v tej dobe v plnom spoločenstve s Rímom, a to počas jeho cesty do Carihradu v rokoch 881 a 882. V posledných rokoch svojho života sa venoval predovšetkým prekladom Svätého písma a bohoslužobných kníh, ďalej prekladom diel cirkevných Otcov, ako aj zbierke cirkevných a občianskych byzantských zákonov, nazývaných *Nomokánon*. Starosť o pokračovanie započatého diela ho viedla k tomu, že vybral za svojho nástupcu učeníka Gorazda. Zomrel 6. apríla 885 v službe Cirkvi, ktorú vybudoval u slovanských národov. Prezieravá činnosť, hlboké a pravoverné učenie, vyrovnanosť, oddanosť, apoštolská horlivosť a neohrozená veľkodušnosť mu získali uznanie a dôveru rímskych pápežov, carihradských patriarchov, byzantských cisárov a rôznych kniežat nových slovanských kmeňov. Preto sa Metod stal vodcom a právoplatným pastierom Cirkvi, ktorá v tej dobe zapúšťala korene v spomenutých národoch; je uctievaný od všetkých, spoločne s bratom Konštantínom, ako hlásateľ evanjelia a učiteľ, poslaný Bohom a svätým apoštolom Petrom a ako základ plnej jednoty medzi novozaloženými a starobylými cirkvami. Preto „muži i ženy, malí i veľkí, bohatí i chudobní, slobodní i nevoľní, vdovy i siroty, cudzinci i domáci, zdraví i chorí“ všetci tvorili zástup, ktorý so slzami a so spevmi odprevádzal dobrého učiteľa a pastiera k hrobu, lebo on „sa stal všetkým všetko, aby aspoň niektorých získal“

Osudy relikvií sv. Cyrila

Telo sv. Cyrila, ktorý zomrel 14. februára 869, bolo pochované po pravej strane oltára v rímskej Bazilike sv. Klementa. Dobové kroniky spomínajú mnohé zázraky, ktoré sa udiali pri Cyrilovom hrobe. Po prestavbe baziliky boli relikvie prenesené do jej novej časti, kde sa nachádzali až do konca XVIII. stor. Počas nepriaznivých časov za Rímskej republiky, ktorá vznikla ako dôsledok Napoleonovej okupácie Ríma, boli relikvie prenesené do chrámu Chiesa Nuova a uložené k hrobu sv. Filipa Neri. Začiatkom XIX. stor. sa relikvie dostávajú do vlastníctva šľachtickej rodiny Mattei. Rodina sa neskôr, i so svojimi cennosťami, medzi ktorými sa nachádzal i relikviár sv. Cyrila, presťahovala z Ríma do mesta Recanti pri Jadranskom mori. Relikvie boli naspäť odovzdané do Ríma 14. novembra 1963 za účasti Mons. Andreja Grutku, Mons. Štefana Náhalku, terajšieho kardinála Jozefa Tomku, kňaznej Antici - Mattei z Recanti a iných osobností. Uložené boli za prítomnosti pápeža Pavla VI. v Bazilike sv. Klementa v Kaplnke sv. Cyrila a Metoda 17. novembra 1963. Nasledujúci rok bola časť relikvií darovaná katedrále v Nitre.

(Spracované podľa: J. Hnilica, Svätí Cyril a Metod)

Život Konštantína

Kap. III. Keď mal chlapec (Konštantín) sedem rokov, sníval sa mu sen, rozpovedal ho otcovi a matke hovoriac: „Stratég zhromaždil všetky dievčatá z nášho mesta a povedal mi: Vyber si z nich, ktorú chceš, za manželku sebe na pomoc a vekom primeranú. Keď som si ich všetky poobzeral a obhliadol, videl som jednu

zo všetkých najkrajšiu, so žiarivou tvárou a krásne vyzdobenú zlatými šperkami, perlami a všemožnou krásou. Volala sa Sofia, to jest Múdrost': tú som si vybral.“ Keď rodičia počuli tieto slová, povedali mu: „Zachovaj, synu, prikázania svojho otca a nepohrdaj radami svojej matky, lebo prikázanie je kahancom a rada svetlom. Riekní Múdrosti: Buď mi sestrou a urob si známou rozumnosť. Múdrost' totiž žiari viac ako slnko, a ak si ju privedieš, aby si ju mal za manželku, s jej pomocou sa zbavíš mnohého zla.“ Keď ho dali učiť sa knihám, vynikal v učení nad všetkými žiakmi pamäťou a neobyčajnou bystrosťou, až sa všetci čudovali. Jedného dňa, ako je u zámožných mladíkov zvykom zabávať sa lovom, vyšiel s nimi do poľa so svojím jastrabom. A len čo ho vypustil, Božím riadením sa strhol vietor, vzal mu ho a odniesol. Chlapec pre to prepadol sklúčenosti a smútku a dva dni nejedol chlieb. Svojou láskou k ľuďom ho totiž milosrdný Boh, ktorý nechcel, aby si zvykol na svetské veci, ľahko ulovil. Ako predtým ulovil Placida jeleňom, tak aj jeho teraz jastrabom. Zamyslel sa nad radosťami tohto života, začal sa kajať hovoriac: „Taký je teda tento život, že v ňom namiesto radosti prichádza žiaľ? Od tohto dňa pôjdem inou cestou, ktorá je lepšia ako táto, a nebudem márneť svoje dni v zhone tohto života.“ Dal sa do učenia, sedával vo svojom dome a učil sa spamäti knihy Gregora Bohoslovca. Na stene urobil znamenie kríža a svätému Gregorovi napísal tento chválospev: „Ó, Gregor, telom človek a dušou anjel. Ty telom človek, anjelom si sa ukázal, lebo ústa tvoje ako jeden zo serafínov Boha oslavujú. Preto aj mňa, čo sa ti odovzdvám s láskou a vierou, prijmi a buď mi učiteľom a osvecovateľom.“ Tak chválil Boha. Vhĺbil sa tak síce do zmyslu mnohých rečí a získal rozsiahle vedomosti, ale keďže nemohol pochopiť hĺbku, upadol do veľkého zármutku. Bol tam však akýsi cudzinec, ktorý ovládal

gramatiku. I šiel k nemu, a padajúc mu k nohám, ho prosil: „Bud' taký dobrý a nauč ma gramatickému umeniu.“ Ten však svoj talent zakopal a povedal mu: „Nenamáhaj sa, chlapče, zapovedal som sa, že už vo svojom živote nebudem nikoho učiť.“ No chlapec znovu, klaňajúc sa mu, so slzami v očiach hovoril: „Vezmi si celý podiel z domu môjho otca, čo mi patrí, len ma nauč.“ Pretože ho však nechcel vypočuť, šiel domov a zotrval tu v modlitbách, aby získal to, čo bolo želaním jeho srdca. Boh však skoro splní vôľu tých, ktorí sa ho boja. Lebo o jeho kráse, múdrosti a vytrvalom učení, do ktorého bol ponorený, sa totiž dozvedel cisárov správca, ktorý sa nazýva logotét. Poslal poňho, aby sa učil s cisárom. Keď sa to chlapec dopyčul, s radosťou sa vydal na cestu. Na ceste si pokľakol a takto sa modlil: „Bože otcov našich a Pane milosrdný, ktorý si slovom všetko stvoril a vo svojej preveľkej múdrosti si stvoril človeka, aby vládol nad tvorstvom tebou stvoreným, daj mi múdrosť, ktorá je pri tvojom tróne, aby som -poznajúc, čo ti je milé -dosiahol spasenie. Pretože ja som tvoj služobník a syn tvojej služobnice.“ A keď k tomu predniesol nasledujúcu Šalamúnovu modlitbu, povstal a povedal: Amen.

Kap. XIV. Keď sa potom (Konštantín) Filozof radoval v Bohu, opäť sa objavila nová záležitosť a úloha nemenšia od predchádzajúcich. Rastislav totiž, knieža moravské, z Božieho popudu sa poradil so svojimi kniežatami a s Moravanmi a poslal k cisárovi Michalovi posolstvo hovoriac: „Napriek tomu, že náš ľud odvrhol pohanstvo a drží sa kresťanského zákona, nemáme takého učiteľa, ktorý by nám vyložil v našom jazyku pravú kresťanskú vieru, aby aj iné kraje, keď to uvidia, nás napodobnili. Tak nám, vládár, takého biskupa a učiteľa pošli, lebo od vás vždy vychádza do všetkých krajín dobrý zákon.“ Cisár potom zvolal snem,

pozval naň Konštantína a zariadil, aby si vypočul túto reč, a povedal: „Viem, Filozof, že ti to nebude po vôli, ale treba, aby si tam šiel. Túto záležitosť nemôže totiž vybaviť lepšie nik iný ako ty.“ Filozof odvetil: „Aj keď som telesne vyčerpaný a chorý, rád ta pôjdem, ak majú pre svoj jazyk písmo.“ Cisár mu riekol: „Napriek tomu, že to hľadali môj dedo i môj otec i mnoho iných, nič nenašli. Ako to môžem nájsť ja?“ Filozof sa však spýtal: „Lenže kto dokáže napísať reč na vodu a získať si meno kacíra?“ Cisár spolu so svojím strýkom Bardom mu znovu povedali: „Keď to budeš chcieť ty, tak ti to môže Boh dať, lebo ten dáva všetkým prosiacim bez pochybovania a otvára klopajúcim.“ Odišiel teda Filozof a podľa svojej starej obyčaje sa oddal modlitbe spoločne s inými pomocníkmi. A skoro potom ho osvietil Boh, ktorý počúva modlitby svojich služobníkov, a vtedy zložil písmená a začal písať text evanjelia: Na počiatku bolo Slovo a slovo bolo u Boha a Boh bol Slovo. Zaradoval sa cisár a spoločne so svojimi radcami velebil Boha. Potom ho poslal s mnohými darmi a napísal Rastislavovi takýto list: „Boh, ktorý chce, aby každý dospel k poznaniu pravdy a usiloval sa o vyššiu hodnotu, uvidel Tvoju vieru a snahu, učinil to i teraz za našich čias a zjavil pre Váš jazyk písmená. To sa nestalo už dávno, iba v prvých rokoch, aby ste sa aj Vy priradili k veľkým národom, ktoré oslavujú Boha svojím jazykom. A tak sme Ti poslali toho, komu ich zjavil, muža ctihodného a zbožného, veľmi vzdelaného a filozofa. Teda prijmi dar väčší a hodnotnejší ako všetko zlato a striebro, drahé kamene a pomimuteľné bohatstvo. Snaž sa spoločne s ním upevniť reč a z celého srdca hľadať Boha. A nezanedbávaj ani všeobecnú spásu, ale povzbudzuj všetkých, aby nelenili a nastúpili cestu pravdy. Aby si aj Ty, keď ich svojím úsilím privedieš k poznaniu Boha, prijal za to svoju mzdu v tomto i budúcom živote. Za

všetky tie duše, ktoré uveria v Krista Boha nášho odteraz až do skonania, a tak zanecháš svoju pamiatku ďalším pokoleniam podobne ako veľký cisár Konštantín.“

Kap. XVIII. Pretože zakúsil mnohé útrapy, (Konštantín) ochorel. A keď po mnoho dní trpel bolestným neduhom, ukázalo sa mu Božie zjavenie a začal takto spievať: „Nad tým, že mi povedali, vstúpime do domu Pánovho, rozveselil sa môj duch a srdce sa zaradovalo.“ Potom sa obliekol do svojho ctihodného rúcha a zotrval tak veseliac sa celý deň. Povedal: „Odteraz nie som služobníkom ani cisára, ani nikoho iného na zemi, ale jedine Boha všemohúceho. Nebol som a stal som sa a som naveky. Amen.“ Nasledujúceho dňa si obliekol sväté rehoľné rúcho, prijal svetlo k svetlu a dal si meno Cyril. V tomto rehoľnom rúchu zotrval 50 dní. A keď sa priblížila hodina, aby prijal mier a bol prenesený do večného života, vtedy pozdvihol ruky k Bohu a modlil sa so slzami (v očiach) a takto hovoril: „Pane Bože môj, ktorý si všetky anjelské zbory a netelesné sily stvoril, nebo zaklenul, zem založil a všetko, čo je, si z nebytia do bytia priviedol, ktorý si vždy a všade počúval tých, čo vykonávali tvoju vôľu, vypočuj moju modlitbu a ochraňuj svoje verné stádo, ktorému si ma postavil na čelo, neužitočného a nehodného služobníka tvojho. Zbav ho bezbožnej a pohanskej zloby tých, Čo vyslovujú proti tebe rúhanie, a znič trojrečový blud a zveľaď cirkev svoju množstvom, všetkých spoj do jednoty, urob ho ľuďom znamenitým, jednomyseľným v pravej viere a správnom vyznávaní a vnukni mu do srdca slovo tvojho učenia. Lebo to je tvoj dar, ak si nás nehodných, prichystaných na dobré skutky a konajúcich to, Čo ti je milé, prijal, aby sme hlásali evanjelium tvojho Krista. Tých, ktorých si mi dal, ako tvojich тебе odovzdávam. Spravuj ich svojou mocnou pravicom, schovaj ich pod

ochranu svojich krídel, nech všetci chvália a oslavujú tvoje meno Otca, Syna a Ducha Svätého naveky. Amen.“ Potom pobozkal všetkých svätým bozkom a povedal: „Nech je blahoslavený náš Boh, ktorý nás nevydal za korisť zubom našich neviditeľných nepriateľov, ale ich sieť pretrhol a nás oslobodil od ich skazy.“ A tak spočinul v Pánovi, keď mal 42 rokov, štrnásteho dňa mesiaca februára, v druhej indikcii, od stvorenia tohto sveta v roku 6377 (869). Pápež potom prikázal všetkým Grékom, ktorí boli v Ríme, a rovnako aj všetkým Rimanom, aby sa zišli so sviecami a spievali pri ňom a usporiadali mu pohrebný sprievod, aký sa zvyčajne vystrája pre samého pápeža. To aj urobili. Metod však, jeho brat, žiadal pápeža hovoriac: „Matka nás zaprisahala, aby ten z nás, ktorý prvý pôjde na (večný) súd, priniesol brata do jeho kláštora a tam ho pochoval.“ Pápež ho potom prikázal uložiť do rakvy a zatĺcť ju železnými klincami, a tak ho držal sedem dní, konajúc prípravy na cestu. Lenže pápežovi hovorili rímski biskupi: „Aj keď chodil po mnohých krajinách, Boh ho priviedol sem a tu vzal jeho dušu k sebe. Patrí sa, aby tu bol ako ctihodný muž aj pochovaný.“ Nato povedal pápež: „Nuž, pre jeho svätosť a lásku nedodržím rímsku obyčaj a pochovám ho vo svojej hrobke v Chráme svätého apoštola Petra.“ Jeho (Cyrilov) brat odpovedal: „Keď ste ma teda neposlúchli a nedali mi ho, ak s tým budete súhlasiť, nech je uložený v Bazilike svätého Klementa, s ktorým sem prišiel.“ Pápež teda prikázal tak urobiť. Znovu sa zhromaždili všetci biskupi a mnísi a všetci ľudia, aby ho s poctou odprevadili. Keď ho chceli uložiť, hovorili biskupi: „Otvorme rakvu, nech vidíme, či je celý a či niekto z neho niečo nevzal.“ Z vôle Božej ani pri najväčšej námahe nemohli rakvu otvoriť. Tak ho s rakvou uložili po pravej strane oltára v Bazilike svätého Klementa. A hneď sa tam začali diať mnohé zázraky. Keď to videli

Rimania, ešte viac si vážili jeho svätosť a ctihodnosť a namaľovali nad hrobom jeho obraz. Začali nad ním svietiť svetlom vo dne i v noci a chválili Boha, ktorý tak zvelebuje tých, čo ho chvália. Lebo jeho je sláva a česť naveky.

Amen.

Proglas

(Predslov k svätému Evanjeliu od sv. Konštantína)

Evanjeliu svätému som Predslovom:
ako nám dávno sľubovali proroci,
prichádza Kristus zhromažďovať národy,
pretože svieti svetlom svetlu celému.
To v našom siedmom tisícročí stalo sa.

Bo slepým oni sľúbili, že uvidia,
a hluchí, ajhľa, Slovo Písma počujú,
lebo je Boha poznať totiž potrebné.
A preto čujte, čujte toto, Slovieni:
dar tento drahý vám Boh z lásky daroval,

dar Boží darom spravodlivej čiastky je,
dar dušiam vašim, čo sa nikdy neskazí,
dušiam tých ľudí, ktorí vdáčne prijmu ho.
Matúš i Marek s ním a s Lukášom i Ján
národy všetky takto učia hovoriac:

Všetci, čo chcete svoje duše krásnymi
uzrieť, a všetci po radosti túžiaci,
túžiaci temno hriechu navždy zapudieť
i sveta tohto hniloby sa pozbaviť
i rajský život pre seba zas objaviť

i horiacemu ohňu navždy uniknúť,
počujte, čo vám vlastný rozum hovorí,
počujte všetci, celý národ sloviensky,
počujte Slovo, od Boha vám zoslané,
Slovo, čo hladné ľudské duše nakfmi,

Slovo, čo um aj srdce vaše posilní,
Slovo, čo Boha poznávať vás pripraví.
Tak ako radosť nezasvitne bez svetla,
by oko celý Boží svet v ňom uzrelo,
bo všetko nie je krásne ani zreteľné,

tak ani duša, žiadna duša bez písmen
vedomia nemá o tom Božom zákone,
zákone knižnom, o zákone duchovnom,
zákone, cezeň Boží raj sa zjavuje...

9. Svätý Otec Benedikt XVI. hovorí tieto slová o
relikviách:

Relikvie poukazujú na Boha samotného: je to totiž On, kto silou svojej milosti dáva krehkým bytostiam odvahu, aby o ňom svedčili pred svetom. Keď nás Cirkev povzbudzuje k úcte voči telesným ostatkom mučeníkov a svätých, nezabúda, že v skutočnosti ide síce len o úbohé ľudské kosti, ale že sú to kosti osobností, ktoré navštívila všetko presahujúca Božia moc. Relikvie svätých sú stopami onej neviditeľnej, ale reálnej prítomnosti, ktorá osvecuje temnoty sveta a ukazuje Nebeské kráľovstvo, ktoré je v našom vnútri. Relikvie volajú s nami a za nás: „Maranatha!“ „Príd' Pane Ježišu!“

(Benedikt XVI. 18.8.2005 Kolín nad Rýnom)

6. Spoločné modlitby veriacich

10. Možno použiť nasledovný text alebo formulár prosieb zo Slávnosti sv. Cyrila a Metoda:

S radosťou oslavujme Ježiša Krista, nášho veľkňaza a Pastiera, ktorý nám poslal vierožvestov Cyrila a Metoda a pokorne ho prosme:

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane.

1. Pane Ježišu, ty osvecuješ svoju Cirkev svätými a vynikajúcimi mužmi;
daj, nech všetci kresťania žiaria radosťou z poznania pravdy o tebe.
2. Pane Ježišu, ty si nás všetkých povolal k dokonalej láske;
na príhovor svätého Cyrila a Metoda daj nám pastierov podľa svojho srdca.
3. Pane Ježišu, ty sám si sa stal trvalou odmenou svätých pastierov;
chráň všetkých, ktorých si získal svojou krvou, aby sa nikdy neodlúčili od teba.
4. Pane Ježišu, ty si nás svojou krvou zmieril s Otcom;
zachovaj nás vo svojej láske, aby sme všetci boli jedno.
5. Pane Ježišu, urob z nás ľud zjednotený v pravej viere i v jej správnom vyznávaní,
a vlej nám do srdca slovo svojho učenia.

6. Pane Ježišu, ty prostredníctvom pastierov Cirkvi dávaš svojim ovečkám večný život; prijmi k sebe zosnulých, za ktorých si položil svoj život.

**Pane Ježišu, vyslyš naše prosby
a naplň nás vd'ačnosťou za dar pravej viery;
pomáhaj nám žiť nábožne a spravodlivo,
aby sme si zachovali dedičstvo našich otcov.
Lebo ty žiješ a kral'uješ na veky vekov.**

7. Litánie k sv. Cyrilovi a Metodovi

Pane, zmiluj sa,	<i>Pane, zmiluj sa,</i>
Kriste, zmiluj sa,	<i>Kriste, zmiluj sa,</i>
Pane, zmiluj sa.	<i>Pane, zmiluj sa.</i>

Otec na nebesiach, Bože,
zmiluj sa nad nami.

Syn, Vykupiteľ sveta, Bože,
Duch Svätý, Bože,
Svätá Trojica, jeden Boh,

Svätí Cyril a Metod, prichádzajúci so slovom
Evanjelia, *orodujte za nás.*

Svätí Cyril a Metod, oslavujúci celým svojím životom
Boha,

Svätí Cyril a Metod, chváliaci milosrdenstvo Boha,
Svätí Cyril a Metod, verní vyznávači pravého Boha,
Svätí Cyril a Metod, ohlasujúci veľké skutky Boha,

Svätí Cyril a Metod, šíriaci pokoj Kristov,
Svätí Cyril a Metod, sýtiaci národy slovom Božím,
Svätí Cyril a Metod, milujúci Krista,
Svätí Cyril a Metod, poslušní synovia Cirkvi,
Svätí Cyril a Metod, zvestujúci slová života večného,
Svätí Cyril a Metod, prinášajúci národom dary Ducha
Svätého,

Svätí Cyril a Metod, ohlasujúci Božie prikázania,
Svätí Cyril a Metod, milujúci ľud, ku ktorému boli
poslaní,

Svätí Cyril a Metod, ohlasovatelia Božích zámerov,
Svätí Cyril a Metod, praví synovia pokoja,
Svätí Cyril a Metod, hlásatelia jediného Boha,
Svätí Cyril a Metod, hlásatelia veľkých diel Božích,
Svätí Cyril a Metod, muži svätého života,
Svätí Cyril a Metod, hviezdy jasné slovenského národa,
Svätí Cyril a Metod, lúče slnka vychádzajúceho
v temnotách,

Svätí Cyril a Metod, orodovníci za náš národ pred
trónom Najvyššieho,

Svätí Cyril a Metod, sláviaci spásnu Kristovu obeť,
Svätí Cyril a Metod, učitelia lásky Boha,
Svätí Cyril a Metod, ponížení svedkovia Krista,
Svätí Cyril a Metod, trpiaci pre Krista,
Svätí Cyril a Metod, svedčiaci svojím životom o spáse
Kristovho kríža,

Svätí Cyril a Metod, svetlá v temnotách,
Svätí Cyril a Metod, hlásatelia Kristovho vykúpenia,
Svätí Cyril a Metod, hlásatelia Božieho odpustenia,
Svätí Cyril a Metod, ozdoby svätej Cirkvi,
Svätí Cyril a Metod, spievajúci chvály o Bohu,
Svätí Cyril a Metod, zapalujúci srdcia po Bohu,
Svätí Cyril a Metod, učiaci národy poznávať Krista,
Svätí Cyril a Metod, rozjímajúci o Božích príkazoch,

Svätí Cyril a Metod, obrancovia práv Cirkvi,
Svätí Cyril a Metod, verne vykonávajúci službu
Kristovi,
Svätí Cyril a Metod, patróni slovanských národov pred
Božou velebnosťou,
Svätí Cyril a Metod, spolupatróni Európy,
orodujte za nás.

Baránok Boží, ty snímaš hriechy sveta,
zľutuj sa nad nami, Pane.
Baránok Boží, ty snímaš hriechy sveta,
vyslyš nás, Pane.
Baránok Boží, ty snímaš hriechy sveta,
zmiluj sa nad nami.

V: Orodujte za nás, svätí Cyril a Metod.

R: Aby sme sa stali hodní Kristových prisľúbení.

Modlime sa.

**Milosrdný Bože, ty si zvel'adil svoju Cirkev
horlivosťou za vieru
a apoštolskou činnosťou svätého Cyrila
a Metoda, *
na ich príhovor pomáhaj nášmu ľudu, -
aby ustavične rástol vo viere
a vzmähal sa vo svätosti.
Skrze Krista, nášho Pána.**

8. Záver

11. Biskup (kňaz) prednesie modlitbu a udelí záverečné požehnanie:

Modlime sa.

Pane, ktorý prostredníctvom svojich svätých

konáš obdivuhodné činy, *

posilni našu vieru vo večný život a daj, -

aby sme raz mohli byť účastní večnej slávy

tých, ktorých ostatky teraz ctíme.

Skrze Krista nášho Pána.

12. Ak sa relikvie z chrámu odnášajú, treba ich incenzovať a usporiada sa procesia ako na začiatku obradu. Ak relikvie zostávajú vystavené k úcte veriacim, vytvorí sa vhodný priestor pre veriacich, aby osobne mohli relikviám prejaviť úctu (tichou modlitbou, úklonom, prípadne položením kvetov, alebo ak je to vhodné, zapálením sviece na pripravené miesto). Počas prejavov úcty možno spievať žalmy alebo vhodné piesne, napr.: Ž 149, Ž 34.

FR. PETRUS CANISIUS
ORDINIS EREMITARUM
DEI ET APOSTOLICAE
EPISCOPUS
SACRAMI APOSTOLICI
SANCTISSIMI D. N. PPAE PRAELATUS
AG VICARIUS GENERALIS IN CIVITATE VATICANA

VAN LIERDE
SANCTI AUGUSTINI
SEDIS GRATIA
PORPHYRIENSIS
PRAEFECTUS
DOMESTICUS, PONTIFICIO SOLIO ASSISTENS

Has literas perlegentibus fidem facimus atque testamur Nos, ad majorem Dei gloriam Sanctorumque Suorum venerationem, recognovisse particulam ex ossibus

S. CIRILLI, E.C.

ex authenticis locis extractam, quam in exhibitâ theca metallica deaurata forma rotunda bene clausa, crystallo munita, funiculo serico rubri coloris obstricta, et nostro sigillo impresso super cera minio tincta signata, reverenter collocavimus: facta Domino potestate illam apud se retinendi et publicae Christifidelium venerationi exponendi. Monemus autem fideles in quorum manus haec sacrae reliquiae vel in posterum venturae sunt, nullo modo licere eas vendere, nec cum iis rebus, quae metimonii speciem praeseferant, commutare. In horum fidem testimonium hoc manu nostra subscriptum, et signo firmatum ei remisimus.

Datum ex Civitate Vaticana, hac die 3 mensis Februarii an. 1964

3

mensis

Februarii

Gratis quovis titulo

*H. Petrus Canisius
ep. tit. Porphyriensis*

Dekret o pravosti relikvii

Bazilika sv. Klementa v Ríme

*Sv. Cyril a Metod prinášajú relikvie
sv. Klementa do Ríma
(San Clemente, XI. stor.)*

Relikviár sv. Cyrila